

سبک‌ار تباط

احترام به پدر و مادر حد و مرزی ندارد

حساب والدینت با همه آدم‌ها جداست

■ **زهرآهنر بخش***

حق والدین حقوقی است که رعایت آن از طرف فرزندان نسبت به پدر و مادر قرار گرفته است. رعایت حق والدین، از جمله سفارشات اخلاقی دین مبین اسلام است و در قرآن، احادیث و روایات نیز بر

■ **نیکی به پدر و مادر در کنار توحید و یکتاپرستی**

اهمیت احترام به پدر و مادر و نیکی کردن به آنها آنقدر بالاست که خداوند در قرآن کریم، ۹ مورد از آن را ذکر کرده است و همچنین در سه جای دیگر که به پدر و مادر را در کنار توحید و یکتاپرستی تذکر می‌کند: «و اعبداالله ولا تشرکوا به شیئا وبالوالدین احسانا» و خدا را بپرستید، و هیچ چیز را همتای او قرار ندهید و به پدر و مادر نیکی کنید.» (نساء، آیه ۳۶- بقره، آیه ۸۲- اعام، آیه ۱۵۱)

در سه جای دیگر نیز، نیکی به پدر و مادر به‌عنوان توصیه الهی مطرح شده است: «و صیبات الانسان بوالدیه حسنا» ما به انسان توصیه کردیم که به پدر و مادرش نیکی کند.» (عنکبوت، آیه ۸- لقمان، آیه ۱۴- احقاف، آیه ۱۱۵)

در سه مورد نیز، گرامیداشت و احسان به والدین را از زبان پیامبران الهی(ع) بیان نموده است: «بنی‌انقرلی و لوالدی و للمؤمنین یوم یقوم الحساب؛ پروردگار! من پدر و مادر و همه مؤمنین را در آن روزی که حساب بر ما می‌شود ببامرز.» (ابراهیم، آیه ۴۱- مریم، آیه ۳۲- نوح، آیه ۲۸)

در بسیاری از احادیث و روایات نیز بر حقوق والدین و احترام به آنها به ویژه مادران تأکید شده است. پیامبر گرامی اسلام(ص) مادر رضاعی خود را بسیار بزرگ

سبک تربیت

■ **سیمین جم**

اسلام دین و مکتب تربیت است. اسلام ظهور کرد تا بار دیگر انسان را آنگونه که شایسته مقام اوست، تربیت کند. در واقع تعلیم و تربیت از سیاست‌های بنیادین اسلام و از اهداف زیربنایی بعثت رسول خدا(ص) است. پیامبر اسلام(ص) تربیت را از خویش و خویشاوندانش آغاز کرد و به تعلیم و آموزش نیز از اولین روزهای هجرت همت گماارد. این، خود نشانگر اهمیت آن دو مقوله دینی و قرآنی است. بیا تفکر قوای درونی انسان شکوفا می‌شود و زمینه حرکت کمالی او فراهم می‌گردد، بنابراین به همراه علم آموزی و تفکر تربیت با پرورش اخلاقی و تهذیب نفس نیز مطرح می‌شود که در اسلام بر این امر بسیار تأکید شده و از همان ظهور اسلام مبنای و مبانی تعلیم و تربیت به‌عنوان یک علم بنا نهاده شده است. در این میان خانواده به‌عنوان سلول اصلی جامعه نفسی بنیادین در تربیت اعضای خود دارد. از همین روی موضوع خانواده و نقش تربیتی آن در فرمایشات مقام معظم رهبری بسیار مورد تأکید بوده است. در ادامه از منظر ایشان به موضوع می‌پردازیم. ■■■

■ **خانواده به مثابه سلول جامعه**

«بنابراین مسئله خانواده، مسئله بسیار مهمی است؛ پایه اصلی در جامعه است، سلول اصلی در جامعه است. نه اینکه اگر این سلول سالم شد، سلامت به دیگریها سرایت می‌کند؛ یا اگر ناسالم شد، عدم سلامت به دیگرها سرایت می‌کند، بلکه به این معناست که اگر سالم شد، یعنی بدن سالم است. بدن که غیر از سلول‌ها چیز دیگری نیست. هر چیزی، مجموعه سلول‌هاست. اگر ما توانستیم سلول‌ها را سالم کنیم، پس سلامت آن جهاز را داریم. مسئله اینقدر اهمیت دارد.»

■ **انتقال فرهنگ از طریق خانواده**

«انتقال فرهنگ‌ها و تمدن‌ها و حفظ اصول و عناصر اصلی یک تمدن و یک فرهنگ در یک جامعه و انتقالش به نسل‌های پی‌درپی، به برکت خانواده انجام می‌گیرد. اساس ازدواج و مهم‌ترین مصلحت ازدواج، عبارت است از تشکیل خانواده. علت هم این است که اگر خانواده سالمی در یک جامعه‌ای وجود داشته باشد، آن جامعه سالم خواهد شد و موارث فرهنگی خودش را به صورت صحیح منتقل خواهد کرد. در آن جامعه، تربیت کودکان، به بهترین وجه صورت می‌پذیرد. برای همین، در کشورها و جوامعی که خانواده دچار اختلال می‌شود، معمولاً اختلالات فرهنگی - اخلاقی به وجود می‌آید. اگر نسل‌ها بخواهند فر آورده‌های ذهنی و فکری خود را به نسل‌های بعدی منتقل کنند و جامعه از گذشته خودش بخواهد سود ببرد، این فقط با خانواده ممکن است.

سبک زندگی

سبک زندگی ۸۸۹۸۴۷۱

سبک مراقبت

آیا برای انتشار تصاویر فرزندانتان در فضای مجازی از آنها اجازه می‌گیرید؟

مادر! لطفاً عکس مرا منتشر نکن

■ **تلخیص: حسین گل‌محمدی**

تصور کنید اسمتان را جست‌وجو می‌کنید و بلافاصله فیلمی بسالای می‌آید که در آن دارید به خاطر موضوعی مسخک‌گریه می‌کنید، یا عکسی ظاهر می‌شود که در آن انگشتان را در سوراخ دماغتان کرده‌اید. این تجربه‌ای است که ما کمتر داشته‌ایم، اما بچه‌هایمان کاملاً با آن درگیرند. شاید آنها از خودشان فکر کنند یک لحظه پدر و مادرم فکر کرده‌اند عکسی که گرفته‌اند خیلی بامزه است، اما من تا آخر عمر، شده‌ام «آن بچه‌ای که انگشت در دماغش کرده بود!»

■■■

اسم همه کودکانی که در این نوشته از آنها نام برده می‌شود، مستعار است و همه آنها با اجازه والدینشان با من صحبت کرده‌اند. چند ماهه بود که «کارا» جرتش را جمع می‌کرد تا درباره چیزی که در اینستاگرام دیده بود با مادارش صحبت کند. مدتی پیش، کارای ۱۱ ساله فهمید که تقریباً در تمام طول عمرش، مادرس عکس‌های او را بدون اجازه قبلی در اینستاگرام می‌گذاشته است. می‌گوید: «می‌خواستم موضوع را مطرح کنم. دیدن خودم در اینستاگرام حس عجیبی داشت و گاهی عکس‌هایی از من آنجا بود که دوستشان نداشتم.»

مانند اغلب بچه‌های امروزی، کارا نیز غرق در رسانه‌های اجتماعی بزرگ شده است. فیسبوک و توییتر و یوتیوب پیش از آنکه او به دنیا بیاید، تأسیس شده بودند و اینستاگرام هم هم‌زمان با دوران طفولیت او ایجاد شد. درست است که بسیاری از کودکان هنوز خودشان در این رسانه‌های اجتماعی صفحه‌ای ندارند، ولی والدین و مدرسه این کودکان و تیم‌ها و باشگاه‌های ورزشی آنها، از لحظه تولدشان بدین‌سو، حضوری آنلاین برای آنها ترتیب داده‌اند. شوک ناشی از فهم اینکه جزئیات زندگی آنها، یاد ماوردی کل داستان زندگی‌شان، بدون رضایت یا اطلاع آنها در اینترنت به اشتراک گذاشته شده، تجربه‌ای مهم در زندگی بسیاری از کودکان و نوجوانان شده است.

یک وبلاگ‌نویس حوزه روزندپروری در مقاله‌ای در روزنامه واشنگتن پست نوشت: با اینکه دختر ۱۴ ساله‌اش وقتی دریافت مادرس، نویسنده مقاله، سال‌هاست ماجراها و اطلاعاتی کاملاً شخصی درباره او را در اینترنت به اشتراک نخواهد گذاشته است، وحشت‌زده شده، با این حال این مادر دست از وبلاگ و رسانه‌های اجتماعی نخواهد کشید. نویسنده مدعی است اگر به

دخترش قول بدهد که دیگر درباره او چیزی در اینترنت نخواهد نوشت «بدین معناست که بخشی حیاتی از خودم را خاموش کنم، کاری که لزوماً برای من یا او مفید نیست.» ولی این فقط مادران وبلاگ‌نویس بسیار متعصب نیستند که هویتی آنلاین برای فرزندان‌شان می‌سازند، بسیاری از پدر و مادرهای معمولی نیز همین کار را می‌کنند. بنا به یکی از پژوهش‌های شرکت‌آی‌وی‌جی که در زمینه امنیت اینترنت فعالیت می‌کند، تقریباً یک چهارم کودکان زندگی دیجیتال خود را از زمانی آغاز می‌کنند که والدین عکس سونوگرافی آنها در اینترنت به اشتراک می‌گذارند. همچنین ۹۲درصد از نوزادان زیر دو سال هویت دیجیتال خودشان را دارند. گزارش مرکز حقوقی لوین وابسته به دانشگاه فلوریدا می‌گوید: «امروزه بسیاری پیش از آنکه

شخص حتی نخستین ایمیل خود را راه بیندازد، والدینش هویت دیجیتال او را شکل داده‌اند.» مهدکودک‌ها و مدارس ابتدایی معمولاً تصاویر کودکان را در وبلاگ یا اینستاگرام و فیسبوک به اشتراک می‌گذارند تا والدین شاغل احساس کنند از زندگی کودکانشان باخبرند. نتایج و لحظات کسب امتیازهای ورزشی که بخشی مهم از فعالیت‌های فوق‌برنامه هستند نیز به صورت آنلاین ثبت و ضبط می‌شوند.

وقتی این ۱۱ ساله بالاخره تصمیم گرفت تا اسم خودش را گوگل کند، انتظار نداشت چیزی پیدا کند، زیرا هنوز حسابی در رسانه‌های اجتماعی نداشت. به من گفت «فکر نمی‌کردم این همه در اینترنت حضور داشته باشم.»

الن می‌گوید با اینکه چیزی حساس یا شخصی

درباره خودش در اینترنت پیدا نکرد، ولی باز هم

احساس درمادگی می‌کند. از اینکه تمام این

اطلاعات درباره او بدون اجازه خودش منتشر

فرزندان پس از رسیدن به سن قانونی،

در صورت نیاز والدین و در صورت داشتن تمکن مالی باید نفقه آنان را طبق مقررات مربوط به نفقه اقارب پرداخت کنند.

اسلام از نظر حقوقی حساب ویژه‌ای برای والدین باز کرده، در روایات نیز آمده است که اگر پدر و مادری از فرزندان خود راضی باشند، سبب خیر و برکت و عاقبت‌بخیری فرزندان می‌شود و اگر والدین در حق فرزندان خود دعا کنند، خداوند متعال

نیز به دعای آنها توجه خاصی می‌نماید

نیاید به مخالفت از پروردگار یکتا بینجامد. اهمیت این سفارشا می‌تواند به دلیل زحمات بسیار والدین برای فرزندان و به ویژه مادر در هنگام بارداری، شیردهی و تربیت فرزندان باشد و اینکه پدر و مادر به نوعی سبب ظاهری در هستی یافتن و وجود فرزندان هستند.

بارداری را به خاطر فرزندش تحمل می‌کند. زحمات و

محبت‌های پدران و مادران بر کسی پوشیده نیست و اگر فرزندی به جایگاه و مقامی می‌رسد، باید بداند که همه از لطف پروردگار و زحمات و مشقت‌هایی است که پدر و مادر برایش می‌کنند.

■ **هر قدر به والدین احترام بگذاریم باز هم کم است**

در آخر باید توجه داشت که اسلام برای پدر و مادر دنیایی زیبا خلق کرده است، دنیایی که در آن همه افراد باید به پدر و مادر احترام و تعظیم نمایند، به ویژه مادر که بخش بزرگی از سعادت‌مندی فرزندان توسط اوست. او در برابر فرزندان، محترم است و این احترام دستور مؤکد اسلام می‌باشد. احترامی که فراتر از احترام پدر است. از حضرت رسول اکرم(ص) پرسیده شد که حق پدر چیست؟ حضرت فرمودند: «بتکه او را اطاعت نمایی تا زنده است.» سؤال کردند: حق مادر چیست؟ حضرت فرمودند: «همهات، همهات، اگر به عدد ریگ‌های بیابان و قطره‌های باران در خدمت مادر بایستند، معادل با یک روزی که در شکم او بوده، نخواهد بود.» پس شکر گزار والدین خود باشیم؛ به اندازه‌ای که بر ایمان زحمت کشیده‌اند و نمی‌توانیم قدر دانی کنیم؛ مگر با توفیق خداوند مهربان و توجه و احترام به این دو موجود عزیز و زحمتکش!

■ **محبت‌های بی‌دریغ والدین را نادیده نگیریم**
گاهی میان والدین و فرزندان اختلافاتی به وجود می‌آید که ناشی از سلاقی آنها می‌باشد، در این صورت باید هر دو طرف مراعات یکدیگر را نمایند تا این اختلاف سلیقه‌ها به موارد دیگر در خانواده سرایت نکند. هیچ کس به اندازه پدر و مادر نسبت به فرزند نزدیک نبوده و مهربان نمی‌باشد، در دوران کودکی و ناتوانی این پدر و مادر هستند که با محبت‌های بی‌دریغ و الطاف بی‌منت و مهربانی‌های بی‌پایان از این موجود ضعیف نگهداری می‌نماید و همه هستی خود را فدای او می‌سازند تا او به تدریج بزرگ شود و بتواند روی پای خود بایستد. به ویژه مادر که از شیره جان خویش برای فرزند مایه می‌گذارد، به‌طوری که هیچ‌کس دیگر حاضر نیست چنین فداکاری و گذشتی در حق دیگری نماید. تنها مادر است که این کار را از روی عشق و علاقه و اشتیاق انجام می‌دهد و رنج و درد و غم و گرفتاری زمان

نقش تربیتی خانواده در کلام رهبری

بهترین تربیت در آغوش پر مهر مادر است

در محیط خانواده است که اولین بار، تمام هویت شخصیت یک انسان براساس

فرهنگ یک جامعه شکل می‌گیرد و این پدر و مادرند که به‌طور غیرمستقیم و بدون اینکه تمحیلی باشد، بدون اینکه خود آنها تصنعی به کار برند، به‌طور طبیعی محتوای ذهن و فکر و عمل و معلومات و اعتقادات و مقدسات و اینها را به نسل بعدی منتقل می‌کنند.»

■ **بهترین تربیت در آغوش مادر**

با توجه به اهمیت خانواده در تمدن اسلامی و نقش بی‌بدیل این نهاد مقدس در انتقال فرهنگ و عقاید به نسل‌ها و همچنین تأثیر شگرف سلامتی خانواده بر صحت روحی و روانی جامعه، ارائه‌الگوی مطلوب خانواده تراز اسلامی، می‌تواند گام بزرگی در جهت رشد و تکامل جامعه باشد. خانواده، هسته نخستین جامعه و از عوامل اصلی انتقال فرهنگ، اندیشه، اخلاق و سنت‌ها و عواطف به نسلی پس از نسل دیگر است. در میان اعضای خانواده بیشترین سهم تأثیر گذار بر فرزند از آن مادران است؛ به ویژه در خانواده‌هایی که شیوه‌ای زیست طبیعی و مطابق با الگوها و سنت اسلامی دارند که براساس آن شیر مادر بهترین غذای کودک و آغوش مادر بهترین جایگاه برای تربیت و پرورش کودک است شناخته می‌شود. بر پای‌ست همین نگرش، بارزترین و والاترین نقشی که در کلام

و حیاتی قرآن، برای زنان تربسیم و مورد ستایش قرار گرفته شده،

نقش مادری و عهده‌داری تربیت فرزندان از سوی آنان است.

زنان به حکم طبیعت و دستگاه آفرینش در سه نقش طبیعی ابراز وجود می‌کنند: نقش دختری، نقش همسری و نقش مادری. از میان این سه نقش آن چه جایگاه و نقش است و شایسته تعظیم و تکریم به زن می‌دهد، منزلت و جایگاه مادری است. در دو سوره به‌خصوص روی واژه مادر جداگانه تکیه شده و زحمتهار، رنج‌ها و بیداری‌هایی که برای پرورش، تربیت و سلامت فرزند خود در هنگام بارداری، شیردهی، متحمل گشته است، یادآور شده و بدین‌سان منزلت مادری را ارج بیشتر از پدر بودن نهاده و حقوق بیشتر او بر فرزندان را گوشزد کرده است. رهبر انقلاب می‌فرماید: «بهترین روش تربیت فرزندان، این است که در آغوش مادر و با استفاده از مهر و محبت او بربورن، شناخته شود.»

■ **نسل‌ها را با کتاب و مطالعه مانوس کنید**

رهبر معظم انقلاب می‌فرماید: «یکی از مسائل ارزشمند و کارساز در زندگی بشر، علم و آگاهی است.» ایشان بر همین سیاق به موضوع کتاب و مطالعه و ترویج آن در خانواده اهمیت می‌دهند.

